अपरिगणित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Not completely enumerated (as words in a rule). E. अ neg. and परिगणित.

अपरिगण्य Tatpur. m. f. n. (-ण्यः-ण्या-ण्यम्) Incalculable; e. g. (Brahman speaks to Vishṇu in the *Bhágav. Pur.*) अणोरणिम्ने ऽपरिगण्यधाम्ने महानुभावाय नमो नमस्ते. E. अ neg. and परिगण्य.

अपरिग्रह Tatpur. m. (-हः) [1] Non-encompassing, non-comprehension; e. g. in the *Vedánta Sútra:* अपरिग्रहाच्चात्यन्तमनपेक्षा. [2] Non-acceptance. In the latter sense this word has assumed a special bearing in the *Yoga* philosophy and in such passages of the *Upan.* and other writings (compare e. g. *Wilson's Vishṇup.* p. 288 n. 2), as refer to the doctrine of this philosophy; it means there: *renouncing every thing that can afford enjoyment*, as a commentator observes, from the perception of the defects that inhere in mundane objects, as they must be acquired, preserved, as they perish, produce affection and cause the infliction of injury (*Bhojadeva:* अपरिग्रहो भोगसाधनानामस्वीकरणम्; another: विषयाणामर्जनरक्षणक्षयसङ्गहिंसादोषदर्शनादस्वीकरणमपरिग्रहः); it is in the Yoga phil. the last of the five categories of the term यम q. v., the latter being one of the eight Angas or constituent parts of the Yoga (see योगाङ्ग). Renunciation however must be understood there in its widest sense, also as indifference to one's own body, since the soul's assuming a body is also परिग्रह or covetousness, for body is the instrument of enjoyment and passion is connected with it; and only the Yogin who is firm in the renunciation in this widest sense, obtains a knowledge of the condition of former and subsequent existences: अपरिग्रहस्थैर्ये जन्मकथन्तासंबोधः (*Bhojadeva:* .... न केवलं भोगसाधनपरिग्रह एव परिग्रहः। किंतु यावदात्मनः शरीरग्रहो ऽपि परिग्रहः। भोगसाधनत्वाच्छरीरस्य तस्मिन्सति रागानुबन्धात्। बहिर्मुखायामेव प्रवृत्तौ न तात्त्विकज्ञानप्रादुर्भावः। यदा पुनः शरीरादिपरिग्रहनैरपेक्ष्येण माध्यस्थ्यमालम्बते तदा मध्यस्थस्य रागादित्यागात्सम्यग्ज्ञानहेतुर्भवत्येव पूर्वापरजन्मसंबोधः). (*Jayamangala* in his comm. on *Bhaṭṭik.* 1. 15. calls the fifth यम, contrary to the *Yoga S.*, अकल्मष, equally so *Harihara;* but *Vidyávinodáchárya* names it correctly in his comm. अपरिग्रह.) — The comm. on the *Sánkhya* phil., while retaining the definition of यम as given by Patanjali, have made यम one of the four categories of धर्म (q. v.), righteousness, धर्म being in the Sánkhya one of the four categories of बुद्धि (q. v.), intellect, when it is सात्त्विक or under the influence of the quality of goodness. E. अ neg. and परिग्रह.

अपरिचयिन् Tatpur. m. f. n. (-यी-यिनी-यि) Without acquaintance, misanthropic. E. अ neg. and परिचयिन्.

अपरिचित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) One unknown, a stranger; e. g. in the comm. of *Mallinátha* on the *Kirátárj.* 3. 2. and 3. 21. where असंस्तुत is explained by अपरिचित. E. अ neg. and परिचित.

अपरिच्छद Bahuvr. m. f. n. (-दः-दा-दम्) Without property, poor. E. अ priv. and परिच्छद.

अपरिच्छन्न Tatpur. m. f. n. (-न्नः-न्ना-न्नम्) Uncovered, unclothed. Comp. the following. E. अ neg. and परिच्छन्न.

अपरिच्छादित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Uncovered, unclothed. Comp. the preceding. E. अ neg. and परिच्छादित.

अपरिच्छिन्न Tatpur. m. f. n. (-न्नः-न्ना-न्नम्) Continuous, connected without interval. E. अ neg. and परिच्छिन्न.

अपरिच्छेद Tatpur. m. (-दः) [1] Continuance. [2] Not separating one thing from another, want of discrimination; e. g. उन्मादश्चापरिच्छेदश्चेतनाचेतनेष्वपि. E. अ neg. and परिच्छेद.

अपरिज्ञात Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Not known, not recognized. E. अ neg. and परिज्ञात.

अपरिज्यानि Tatpur. f. (-निः) Literally: Not growing old, not decaying; इष्टापूर्तस्यापरिज्यानिः is the name of two áhutis or oblations with fire. E. अ neg. and परिज्यानि.

अपरिणयन Tatpur. n. (-नम्) Not marrying, celibacy. E. अ neg. and परिणयन.

अपरिणाम Tatpur. m. (-मः) Not changing, not suffering alteration, immutableness; e. g. सदाज्ञाताश्चित्तवृत्तयस्तत्प्रभोः पुरुषस्यापरिणामात्. E. अ neg. and परिणाम.

अपरिणामित्व n. (-त्वम्) The same as अपरिणाम; e. g. पुरुषस्यापरिणामित्वम्. E. अपरिणामिन्, taddh. aff. त्व.

अपरिणामिन् Tatpur. m. f. n. (-मी-मिनी-मि) Unchanging, not suffering alteration, immutable; e. g. कार्यत्वहाने यदि परिणामी तदा प्रकृतिः। यदि वापरिणामी भोक्ता तदा पुरुषः; or पुरुषश्चेद्गुणो ऽपरिणामी कथमस्य मोक्षः; or अपरिणामिनी हि भोक्तृशक्तिः. E. अ neg. and परिणामिन्.

अपरिणीता Tatpur. f. (-ता) An unmarried woman. E. अ neg. and परिणीत.

अपरितोष Bahuvr. m. f. n. (-षः-षा-षम्) Not satisfied, not accomplished. E. अ priv. and परितोष.

अपरिपक्व Tatpur. m. f. n. (-क्वः-क्वा-क्वम्) Not quite mature. E. अ neg. and परिपक्व.

अपरिपन्थिन् m. f. n. (-न्थी-न्थिनी-न्थि) I. Tatpur. Not antagonistic, not opposing; e. g. तदस्मिन्प्रयोजने प्रियसखी मे ऽपरिपन्थिनी भवतु. E. अ neg. and परिपन्थिन्.

II. Bahuvr. Without an opponent, unopposed; e. g. प्राप्तमात्रं येन भुक्तं स्वीकृत्यापरिपन्थिनः। तस्य तत्सिद्धिमाप्नोति हानिस्तोपेक्षया तथा. E. अ priv. and परिपन्थिन्.

अपरिपर Tatpur. m. f. n. (-रः-रा-रम्) (ved.) Probably: not going tortuously, straight (as a way). E. अ neg. and परिपर.

अपरिपाणि Tatpur. f. (-णिः) No protection; only used in phrases implying a curse, as अपरिपाणिस्ते भूयात् 'may there be no protection to thee'. — A various reading of अपरियाणि. E. अ neg. and परिपाणि (पा with परि, kṛit aff. अनि).

अपरिमाण I. Tatpur. n. (-णम्) The not being limited or restricted, unrestrictedness; e. g. अपरिमाणे शिष्टस्य संख्याप्रतिषेधस्यकुतित्वात्; or अर्थवांस्तु नैकत्वादभ्यासः स्यादनर्थको यथा भोजनमेकस्मिन्नर्थस्यापरिमाणत्वात्प्रधाने च क्रियार्थत्वादनियमः स्यात्. E. अ neg. and परिमाण.

II. Bahuvr. m. f. n. (-णः-णा-णम्) Immeasurable, immense. E. अ priv. and परिमाण.

अपरिमित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Unmeasured, unlimited. E. अ neg. and परिमित.

अपरिमेय Tatpur. m. f. n. (-यः-या-यम्) Unmeasurable, illimitable, unbounded; e. g. अपरिमेयाश्चर्यमाचार्यकं भगवत्याः. E. अ neg. and परिमेय.

अपरिम्लान Tatpur. 1. m. f. n. (-नः-ना-नम्) Not faded, not withered. 2. m. (-नः) A flower tree, the red variety of Globe amaranth (Gomphrena globosa). See रक्ताम्लान; Mahrat. रक्तकोरांटा. E. अ neg. and परिम्लान.